

регіональних ландшафтних парках. Насправді всі без винятку об'єкти ПЗФ можуть відвідувати туристи. Щоправда, для відвідання природних заповідників і заповідних зон біосферних заповідників потрібен дозвіл.

Серед різновидів туризму особливо популярним став сьогодні екологічний туризм, здійснюваний, як зазначено вище, переважно на природно-заповідних територіях: національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, біосферних заповідників, ландшафтних заказників.

Стратегічна мета екологічного туризму – лімітована потребою збереження навколишнього природного середовища рекреаційна діяльність (подорожі, прогулянки, екологічні екскурсії, екологічна освіта і т. ін.). Законодавчо-правові передумови здійснення цього завдання закладені в Законах України «Про природно-Заповідний фонд України» та «Про туризм».

Розвиток екологічного туризму має базуватися на таких концептуальних положеннях:

- мінімізація негативного впливу туристів на природне середовище і її компоненти;
- гармонійне поєднання людини, природного середовища та рекреаційної інфраструктури;
- відвідування природно-заповідних територій та об'єктів;
- науково-пізнавальне освоєння природного (біологічного, ландшафтного, пейзажного) різноманіття і гуманістичного потенціалу рекреаційних територій.

Висновки. Таким чином, організація екологічного туризму в межах природоохоронних територій дає змогу учасникам познайомитися з унікальністю і мальовничістю ландшафтів, багатством рослинного і тваринного світу, історико-культурною спадщиною. Разом з тим ця форма спортивно-оздоровчого туризму має велику фізкультурно-оздоровчу та здоров'язберігаючу функцію.

КРАЄЗНАВЧИЙ ТУРИСТСЬКИЙ МАРШРУТ ДЛЯ УЧНІВ ПО ВИВЧЕННЮ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Олександр Непша

Асистент Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького,
e-mail: nepsha_aleks@ukr.net

Вступ. Дитячо-юнацький туризм це масовий рух дітей і юнацтва з метою всебічного розвитку в активному пізнанні навколишнього світу і самих себе засобами туристично-краєзнавчої діяльності.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних наукової літератури та інтернет-ресурсів з питання організації та проведення туристсько-краєзнавчих походів з учнівською молоддю.

Результати дослідження. Завдання сучасного вчителя - виховувати в учнів національно-патріотичну свідомість, краєзнавчий підхід до розуміння складних взаємозв'язків у системі природа-людина. У цьому значна роль належить краєзнавчим походам у природу рідного краю. Такі походи дають багатий місцевий матеріал, який є базовим фундаментом формування в учнів фізико-географічних уявлень і понять. Мелітопольський район Запорізької області є визначним в наявності цікавих об'єктів живої та неживої природи, які відносяться до об'єктів природно-заповідного фонду України.

Нами розроблено одноденний туристський краєзнавчо-пізнавальний похід за наступним маршрутом м. Мелітополь- с. Семенівка, смт. Мирне, с. Терпіння- м. Мелітополь.

Мета створення маршруту – краєзнавчо-пізнавальна. Під час туристського походу проводиться вивчення природи і всіх її елементів в їх взаємному зв'язку, взаємообумовленості і взаємодії; природних і антропогенних процесів; історико-культурної

спадщини минулого району. У поході відпрацьовуються і закріплюються вміння та навички життя в природному середовищі, удосконалюється фізичне загартування. Протягом походу чергуються дозоване навантаження і активний відпочинок.

Тип маршруту: культурно-пізнавальний.

Категорія учасників: школярі середнього та старшого шкільного віку.

Характер маршруту: маршрут має кільцевий характер, протяжність – 27 км, середня тривалість проходження один день; спосіб пересування – на велосипедах. На маршруті передбачається три привали для проведення спостережень, відпочинку, харчування, фізкультурно-оздоровчих заходів.

Сезонність: маршрут розрахований на відвідування у теплий період року. Загалом придатний для проходження у квітні-вересні.

Перший об'єкт дослідження на маршруті – геологічна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Кам'яна могила над р. Молочна» поблизу смт. Мирне. Геологічна пам'ятка входить до Національного історико-археологічного заповідника «Кам'яна могила».

Наступний об'єкт відвідування на маршруті - парк садово-паркового мистецтва місцевого значення «Цілющі джерела». На території парку знаходиться ще один об'єкт природно-заповідного фонду місцевого значення, ботанічна пам'ятка природи: «Дуб Патріарх» (вік дуба 450 років).

На маршруті учні також знайомляться з історичними пам'ятками в смт. Мирне: Храм Віри, Надії, Любові та матері Софії; с. Семенівка – Храм архангела Михаїла; в с. Терпіння - Свято-Покровський храм, Карпушин будинок (роки будівництва 1910-1914); в смт. Мирне – Музей Національного історико-археологічного заповідника «Кам'яна могила».

Висновки. Туристсько-краєзнавчі походи мають велике значення у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді. Використання краєзнавчого матеріалу дає вчителю широкі можливості конкретизувати і формувати в учнів складні географічні поняття і уявлення у взаємозв'язку з історією, біологією тощо. До того, туристські походи мають велике значення у формуванні здорового способу життя молодого покоління.